

Bohuslän

Gravhög från järnåldern, borttagen 1949.

Orust ö. h:d

Invent. nr 47779-47782.
48100. 48111.

Stala s:n

Härlycke

Klubbekullen

Göteborgs stadsmuseum
Arkeologisk arkivrapport

Nr 1949:4

Till

Riksantikvarieämbetet,

Stockholm.

Gravhög å Klubbekullen, Härlycke 1⁷, Stala sn, Orust, Bohuslän,
undersökt och borttagen den 8 sept. 1949 av Åke Fredsjö./Ra dnr 4101/49/

Läge. Fornlämningen, som icke tidigare varit upptecknad - den har nu registrerats i Ark. museets inventarium som Stala sn nr 71 - är belägen å Härlycke 1⁷, på krönet av den lilla, "Klubbekullen" kallade bergkullen 150 m O 10° S om manbyggnaden till gården Härlycke 1¹⁸, samt vid siffran "8" i p. 19,83 å Ekon. kartan över Bohuslän, blad 37 NO. Bergkullen, som i N sammanhänger med det stora bergsmassivet men är skilt från detta genom en jordfylld, odlad klyfta, består av en lätt brytbar sten och arrenderas av Vägförvaltningen för makadamtillverkning. Från kullen och gravhögen har man en vidtöckt utsikt åt Ö-S-V över slätten och havet; se foto 1. - Inga forn lämningar finnas i gravhögens omedelbara grannskap.

Tradition. Namnet "Klubbekullen" förklarades av lantbrukaren Henrik Johansson, en 60-års man, ägare av Härlycke 1¹⁸, den närmast forn lämningen liggande gården, på följande sätt: på slätten mellan Stala kyrka och Härlycke (där "här" betyder krigsarmé) stod en gång ett slag mellan två med klubbor som vapen utrustade härar. De i striden fallna blevo begravna på kullen som sedan kallades Klubbekullen. Samme man omtalade att han av sin far hört, att man när Stala kyrka byggdes 1877 skulle ha tagit sten från gravhögen men att man upphört därmed då urnor påträffades.

Undersökning. (Utförd med biträde av två arbetare som Vägförvaltningen ställde till mitt förfogande.) Gravhögen, diam. c:a 9 m, höjd c:a 0,3 m, var bevuxen med gräs och några enar. I mitten fanns en grop av kvadratisk form, 3 x 3 m stor, som åt VNV fortsatte som en ränna till högens kant. Ett större stenblock syntes i gropens mitt. Se uppmätn. ritn.

Ett schakt om 3 x 3 m, motsvarande gropen, upptogs i högens mitt. Sten förekom ej m. u. a. det stora stenblocket. Detta, som mätte c:a 100 x 80 x 50 cm, låg på berget. Jorden i schaktet var av brun färg med enstaka träkolstänk. I mitten påträffades krukskärvor och brända ben med koncentrationer till punkterna 1 - 3 å planen. Vid 1 fanns sålunda:

12 st. oornerade krukskärvor samt några få brända ben; vid 2: 40 st. krukskärvor, därav a) ett 10-tal liknande de vid 1 funna, men b) de flesta tillhörande ett med snedstreck på randen och gropar på buken ornerat lerkärl och c) 1 liten skärva av blanksvart gods, samt några få brända ben och en bit träkol; vid 3:(till en del under den stora stenen): 20 st. skärvor tillhörande under 2b nämnt kärl. - En och annan flintskärva påträffades.

Medan botten i schaktets södra del utgjordes av berggrunden (som i sydväggen låg c:a 30 cm under ytan), förekom i dess norra del, mellan högfyllningen och den sluttande berggrunden ett lager av lera. I detta fanns till botten spridda stänk av träkol, något som kanske visar att leran är sekundär på platsen.

Schaktets (= gropens) väggar visade ^{att} gravhögen ~~även~~ varit ett röse med sten i ett å två lager och något jordblandat; se foto 2 över östväggen. Genom grävning fastställdes att rösets stenar gingo ut till högens kant, där de dock ej bildade någon kantkedja.

På grund av de gjorda fyndens starka koncentration till högens mitt företogs ingen utvidgning av det upptagna mittschaktet.

Den ovannämnda uppgiften om att sten vid ett tidigare tillfälle tagits från gravhögen, varvid denna förstörts, bekräftades genom undersökningen. Det stora stenblocket i högens mitt har fått ligga kvar därför att det tydligen varit för stort för att med lätthet kunna bortföras.

Fyndbeskrivning:

47781. ett 40-tal skärvor (från fpl 2-3) av ett stort lerkärl av utseende som j. Bøe, Jernalderens keramik, fig. 11, men ornerat, på den avstrukna randen med sneda streck och på nedre delen av skuldran med/skålformiga gropar, fingerintryck; godset är fast, i sidan 10 mm, i kanten 6 mm tjockt, ytan jämn och av gulbrun färg; lerkärlens mått (som kunnat bestämmas på ett hopsatt stycke av kärlet) ha varit: höjd c:a 18,5 cm, mynningsdiam. 20 cm, bukdiam. 26,5 cm, bottendiam. c:a 19 cm;

47779 28 st oornerade krukskärvor (från fpl 1-2) från antagligen tre lerkärl, som till färg och gods liknat föreg.;

47780. 1 oornerad krukskärva ^(fr. fpl 2) av blanksvart, fint, i brottet grått gods av 5-6 mm tjocklek;

47782. dessutom: några brända ben, 1 bit träkol och 8 flintskärvor.

Bilagor:

1 ritning (ozalidkopia),
2 fotokopior.

Göteborg den 27 jan. 1950.

A. F.

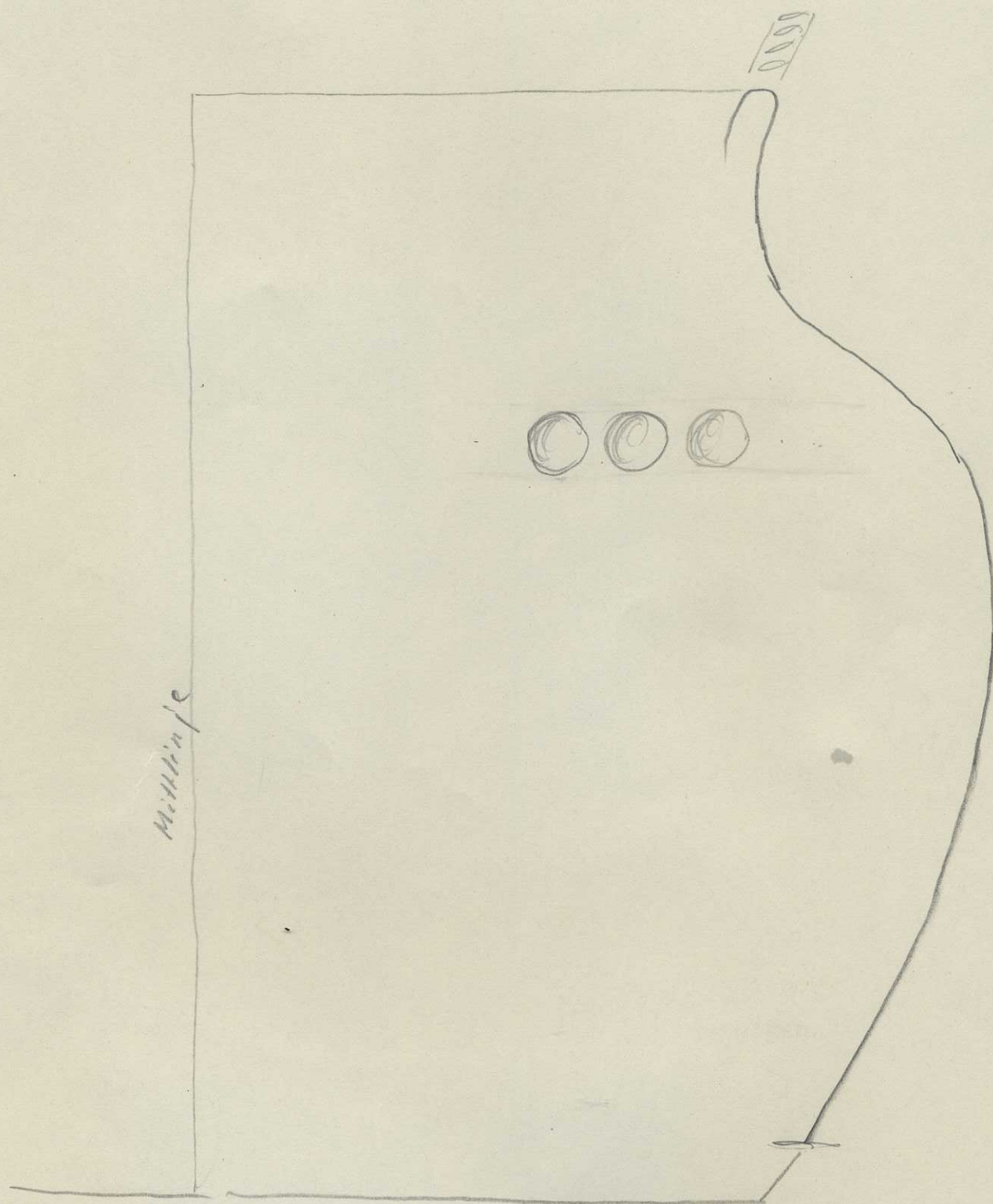
Bohuslän

Gravhög fr. järnåldern

Orust

Stala sn

Härlycke

Rekonstruktion i bild av lerkärl från gravhögen.

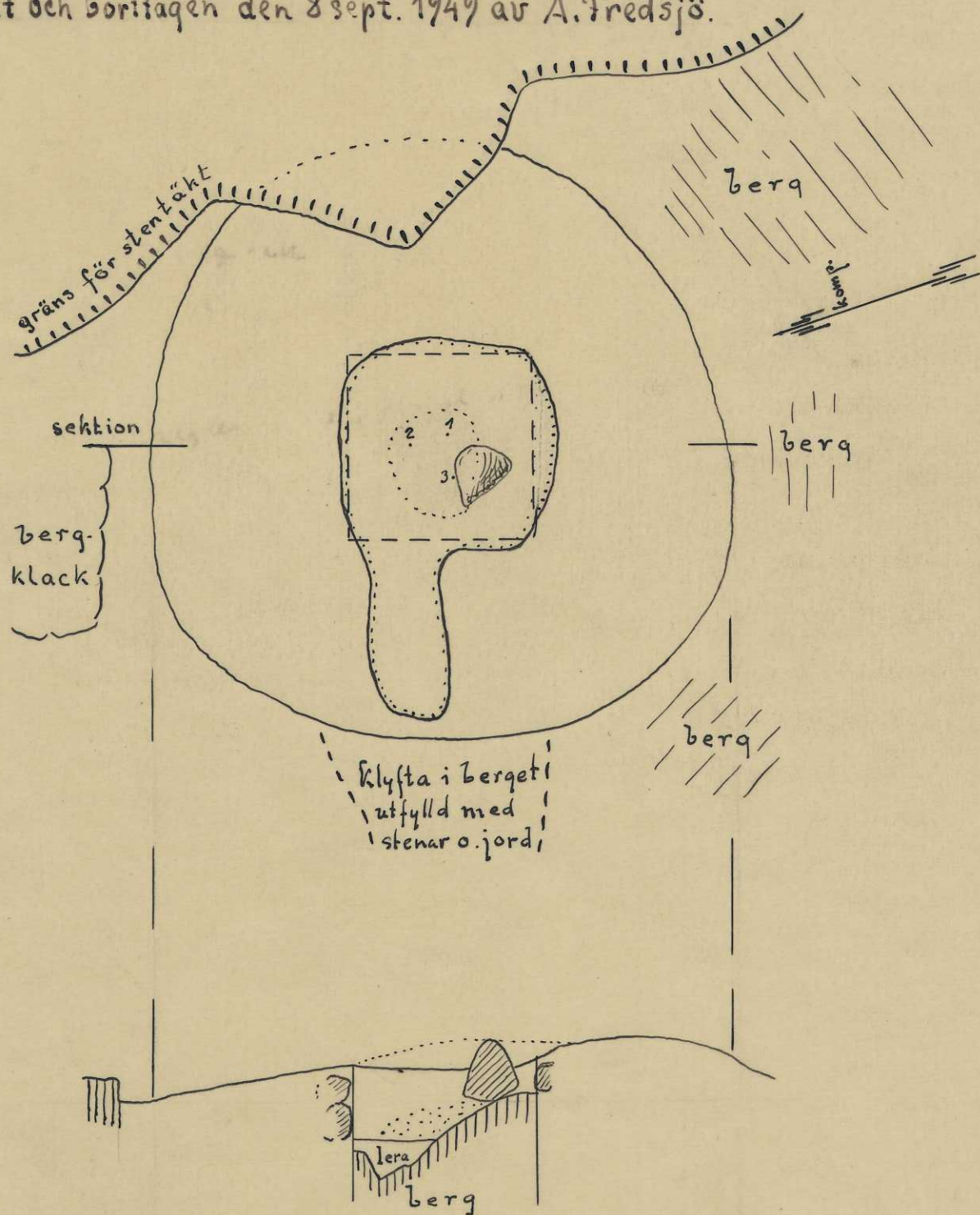
Form närmast som Böe, Jernalderens keramik, fig. 11, dock med något mera utvikt kant och med ornering av täta snedställda streck på randen (som Böe, fig. 12). På skuldran förekommer en runtlöpande rad av skålförmiga gropar, av 8 mm diam. Godset är jämnat och av gulbrun färg.

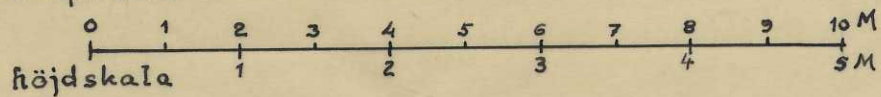
GRAYHÖG FRÅN JÄRNÄLDERN Å KLUBBEKULLEN, HÄRLYCKE 1⁷,

STALA SN, ORUST, BOHUSLÄN.

Undersökt och borttagen den 8 sept. 1949 av Å. Fredsjö.

längdskala

Bohuslän
Orust ö. hd
Stala sn
Härlycke 1⁷
Klubbekullen

Stala sn fornm. nr 71.
Gravhög fr. järnåldern
Borttagen 8/9 1949.

B4303 Plåt nr a 2271.

Två man sysselsatta på gravhögen, den ene står i högens mitt, den andre vid dess vänstra kant. T.h. en flik av havet. Från ONO. Foto Fredsjö den 8/9 1949.

B4304 Plåt nr a 2272.

Östväggen i det upptagna schaktet. T.v. skymtar det stora, på berget vilande stenblocket. Från NV.